

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD - ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL ISTORIE

CADRILATERUL

(1913-1940)

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT:
Prof.univ.dr. Ioan OPRIȘ

Doctorand:
Florian BICHIR

TÂRGOVIȘTE
2024

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA „VALAHIA” DIN TÂRGOVIȘTE
IOSUD - ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE ECONOMICE
ȘI UMANISTE
DOMENIUL FUNDAMENTAL ȘTIINȚE UMANISTE
DOMENIUL ISTORIE

CADRILATERUL

(1913-1940)

- REZUMAT -

Subiectul Cadrilaterului a suscitat de-a lungul timpului numeroase discuții, adesea aprinse, ce au pus în balanță nu doar condițiile geopolitice care au dus la dobândirea acestuia în urma Păcii de la București, din 28 iulie (10 august) 1913, respectiv la cedarea acestuia în 1940, ci și legitimitatea acestui act de importanță strategică excepțională, ce a schimbat, fie și pentru o scurtă perioadă, poliul de influență în sud-estul Europei. Rapiditatea aparentă a desfășurării evenimentelor i-a determinat pe mulți istorici să se întrebe dacă decizia acceptării acestui teritoriu de către România, în urma tratatelor, nu a fost cumva un măr otrăvit, ce a dus la slăbirea alianței dintre țările aflate pentru multă vreme sub dominația puterii otomane. Realitățile etnice atipice, cu o majoritate de etnie turcă pusă în neplăcuta situație de a pendula între autoritățile română și bulgară, condițiile geografice speciale, cu evidentă importanță strategică pentru ambele țări aflate într-un conflict artificial, jocul complicat al Marilor Puteri, preocupate mai degrabă de posibilitatea creșterii influenței Rusiei în această parte a Europei, nu în ultimul rând interesele economice, toate acestea au dus la crearea unui climat tensionat și prea puțin util pentru ambele părți, română și bulgară, ale cărui efecte nu par să se fi încheiat încă.

Argumentele aduse în cadrul dezbaterilor au scos la iveală o istorie mult mai complexă, a cărei înțelegere obiectivă a putut clarifica într-o anumită măsură această situație, însă tot ele au generat un set complex de resentimente care au răcit considerabil relațiile dintre cele două țări, cândva aliante, în perioada disputei asupra stăpânirii zonei cuprinse între Turtucaia și Balcic. Marile conflicte internaționale din prima jumătate a secolului XX au contribuit și ele la escaladarea conflictului, dominat pe de o parte de încercarea autorităților române de a coloniza și stabili un teritoriu artificial alipit de țară, iar pe de altă parte de iredentismul bulgar, firesc de altfel, care a făcut tot posibilul ca măsurile noii conduceri să se lovească de o rezistență constantă și foarte puternică.

Schimbările produse la nivel local au fost majore, iar ele au fost determinate în primul rând de procesul de colonizare, absolut necesar, ce a dus la stabilirea unui număr mare de cetățeni de etnie română, dar și aromână în Cadrilater, pentru a contrabalansa majoritatea turcă și numărul mai mare de etnici tătari și bulgari stabiliți aici. Descrierile condițiilor variază de la prezentări idilice, ale unui spațiu de o frumusețe sălbatică, având un potențial agricol deosebit de mare, la descrieri mai realiste ale unui ținut dificil de controlat, arid, prea puțin utilizabil, mai degrabă ostil dezvoltării.

În epocă, multe dintre vocile influente din spațiul românesc au fost de părere că dobândirea Cadrilaterului este un mare câștig pentru țară, însă au existat și poziții sceptice, care atenționau asupra dificultăților administrative evidente și, mai ales, considerau că cedarea acestui teritoriu nu fusese decât o soluție de compromis a Marilor Puteri și, în special, a Germaniei lui Bismarck, în încercarea de a preîntâmpina o expansiune rusească în regiune. De altfel, nu întâmplător, România pierdea definitiv sudul Basarabiei și primea, în compensație, Cadrilaterul, fiind pusă în fața unei situații delicate, dificil de gestionat.

Obiectivul tezei a fost acela de a relua o temă mai largă, aceea a genezei acestei idei teritoriale, pornind de la momentul războaielor balcanice și încheind cu prima fază a celui de-al Doilea Război Mondial.

Primul capitol a fost dedicat complicatului proces de trecere a Dobrogei de sub stăpânirea și administrarea Imperiului Otoman sub cea a Bulgariei, devenită autonomă după războiul ruso – româno-turc din 1877 - 1878. De la gurile Deltei și până la Varna, tot acest teritoriu revenea, prin Pacea de la San Stefano, tânărului stat bulgar, împreună cu zone întinse în Tracia, în Macedonia, cu ieșire la Marea Egee și în Nord-Vest, către zona sârbească. Un mic pașalâc otoman se transforma într-o Bulgarie Mare, ce a alimentat visele și idealurile patrioților secolului al XIX-lea. Pe seama acestui vis s-a construit o întreagă istorie, ce leagă etnogeneza poporului bulgar de aceste locuri, de hoardele lui Asparuh și de puterea și curajul Țaratului Bulgar. În siajul acestei teorii, prea puțin confirmată cu dovezi concludente, s-a creat o adevărată mentalitate „turanică”, dominată de realism și de spiritul războinic, firește superioară latinilor din nord, prea visători și prea puțini aplecați către lucrurile concrete. Toate aceste idei vor avea o contribuție decisivă în tot intervalul cuprins între 1913 – 1940, alimentând ideologia iredentistă bulgară. O Bulgarie atât de mare nu putea fi pe placul Marilor Puteri, astfel, în cadrul Conferinței de la Berlin, în 1878, teritoriul a fost reglementat, nordul Dobrogei revenind României, în compensație pentru sudul Basarabiei anexat de Rusia țaristă. Pentru prima oară, țara noastră anexa un teritoriu care nu fusese niciodată al ei și față de care avea obligația nu doar a administrării, ci mai ales a consolidării elementului românesc din cadrul acesteia. Proiectul Dobrogei noi a reprezentat o piatră de cotitură pentru oamenii politici din România, iar geniul lui Kogălniceanu și Brătianu și-a pus clar amprenta asupra acestuia. În fața unei majorități turco-tătare, dar și a unui important element etnic bulgăresc, administrația românească a reușit încetul cu încetul să se consolideze, printr-o legislație specifică, relativ bine adaptată la situația zonei și mai ales printr-un proces de colonizare care va echilibra balanța în

acest mediu atât de divers din punct de vedere etnic. Pe lângă turci și bulgari, rușii lipoveni aveau o comunitate importantă, mai ales în regiunea Tulcei și spre Deltă, grecii și armenii din Constanța erau renumiți pentru priceperea în afaceri, dar și pentru rafinamentul unei vieți deopotrivă orientale și occidentale. Evreii, mai puțin numeroși, se bucurau de o relativă toleranță, în orice caz mai mare decât în Regat, contribuind la rândul lor la dezvoltarea economiei locale. În fața acestora, populația românească va crește treptat, devenind majoritară și impunându-se în toate sferile de activitate. Dacă țara noastră se putea declara relativ mulțumită de cedarea nordului Dobrogei, nu la fel se putea spune despre popoarele balcanice, aflate încă sub autoritate otomană, puse în postură de a lupta pentru identitate și pentru independența lor. Războiul din 1877 – 1878 dovedise în mod clar că armata otomană nu este invincibilă, mai ales în fața unei alianțe bine încheiate, astfel că toate aceste țări au decis unirea forțelor pentru a se elibera de sub stăpânirea otomană. Primul Război Balcanic le-a adus această satisfacție, obținută cu foarte multe jertfe. Noua situație geopolitică, le-a depășit întru totul capacitatea diplomatică de negociere atât în raporturile interne ale alianței, cât și față de Marile Puteri. Anglia, Germania, Rusia, Austro-Ungaria, Italia aveau interese serioase în controlul acestui vast teritoriu ce oferea acces deopotrivă la Marea Neagră, la Marea Egee și la Marea Adriatică, cu resurse extrem de bogate și cu o populație ușor controlabilă, dată fiind îndelungata dominație turcească sub care trăise de secole. Ciocnirea acestor interese, neînțelegerile cu privire la împărțirea teritoriilor, în special a Macedoniei, concepțiile politice diferite și sistemele divergente de alianță au dus la izbucnirea unui nou război, de astă dată intern, între foștii aliați ai Primului Război Balcanic. România a rămas o perioadă neutră, însă, în 1913, pentru a pune capăt ofensivei bulgare atât în Macedonia cât și în Tracia, cu sprijinul și susținerea Germaniei, dar și a Rusiei, intră în Bulgaria, pe care o ocupă pașnic, determinând încheierea războiului. Pacea de la București, din 1913, ne va pune în postură de arbitri în Balcani, poziție pe care nu o vom mai avea niciodată în istorie și care ne-a permis să purtăm negocieri dintr-o altă postură, în special cu Puterile Centrale și, mai ales, cu Austro-Ungaria. Țelul urmărit atât de rege, cât și de clasa politică, în frunte cu Ion I. C. Brătianu, era dobândirea Transilvaniei, majoritar românească de care ne lega o istorie parțial comună, dar mai ales elementele de limbă, cultură și credință. Cum o astfel de negociere nu era posibilă, atenția reprezentanților României s-a îndreptat către sudul Dobrogei, o zonă strategică, a cărei utilitate fusese clar demonstrată în timpul Războiului de Independență, dar și o regiune cu serioase resurse și perspective de dezvoltare. Astfel, în urma Păcii de la București, Cadrilaterul era anexat de către România, în compensație pentru intervenția din Bulgaria. Izolată

și slăbită în urma celor două războaie balcanice, țara vecină a fost nevoită să accepte această decizie, dar dincolo de formalitatea încheierii actelor, niciodată bulgarii nu s-au împăcat cu renunțarea la această parte a țării, depunând toate eforturile pentru redobândirea ei.

Cel de-al doilea capitol abordează apartenența Cadrilaterului, disputa asupra acestuia ca pământ românesc sau nu. Analizând datele din epocă, răspunsul ar fi mai degrabă negativ. Aceasta era și părerea lui Nicolae Iorga, deopotrivă în 1913, când a fost unul dintre puținii care s-au opus anexării acestui teritoriu, cât și la final, în ultimele consilii de coroană ale nefericitului an 1940, când a reiterat ideea din 1913: Cadrilaterul nu a fost și este românesc? Greșea istoricul român? Și dacă „da”, atunci toate strădaniile celor ce s-au implicat activ în administrația și dezvoltarea acestei noi provincii au fost zadarnice. În fond, am alergat după himere, considerând că vom reuși să repetăm experiența din Dobrogea Veche. Din punct de vedere etnic, Cadrilaterul nu era românesc, cum nu era nici bulgăresc, ci mai degrabă turcesc. Coloniștii bulgari vor ocupa această regiune după 1878 și vor continua să sosească din Tracia și Macedonia până în 1913. Cât îi privește pe români, prezența acestora a fost sporadică, în special în localitățile de la Dunăre, precum Silistra sau Turtucaia, dar și în centru, mai ales în întinsele zone de pășunat, unde ciobanii din Regat veneau în transhumanță, reușind uneori să se stabilească definitiv aici. Recensămintele realizate încă de la începutul anexării și până în 1930 au dat aceeași situație a populației românești minoritare în Cadrilater. Pe de altă parte, bulgarii au devenit în timp majoritari, mai ales după migrația populației turcești în Anatolia. A impune legi și obiceiuri noi unei majorități prea puțin dispusă la schimbări de acest fel, de care nu ne apropia nici limba, nici cultura, nici mentalitatea, a fost un proces imposibil de dus la bun sfârșit. Vor exista voci care vor vorbi despre credința comună, însă, așa cum s-a întâmplat pe tot parcursul secolului XX, credința, inclusiv cea creștin-ortodoxă a fost subsumată elementului naționalist, astfel că în locul unei unități sau al unei diversități în unitate, am avut de-a face cu o scindare, adesea radicală, pe temeuri etnice, care a dus la abuzuri de ambele părți. Un proiect parțial reușit a fost cel al stabilirii unei legislații comune, adaptată zonei, așa cum a fost *Legea pentru organizarea Dobrogei noi*, un document contestat în epocă, cu un rol fundamental în stabilirea unei minime coeziuni legislative și administrative. Un rol similar l-a avut *Legea împrumutării*, care a adaptat situația Cadrilaterului, influențată de dreptul bulgar și, indirect, de cel otoman, la cerințele unui sistem juridic românesc, modelat după cel occidental. Aceste schimbări, mai ales în rezolvarea disensiunilor privind proprietatea, stabilirea și dobândirea acesteia au provocat multe valuri de revoltă, datele obținute din analiza

documentelor de arhivă dovedind că, într-o bună măsură, legislația românească a adus o anumită stabilitate în regimul funciar al Dobrogei de Sud. Refuzul noilor norme, manifestat mai ales în rândurile populației bulgărești, nu trebuie legat exclusiv de slăbiciunile legii românești, ci de atitudinea generală de răzvrătire și de refuz a acesteia, de lipsa dorinței de a accepta că pot exista și alte sisteme de organizare și de funcționare decât cele propuse de guvernele de la Sofia. Dincolo de neînțelegerile administrative, în Cadrilater adevăratul conflict a fost cel al mentalităților. În contrapartidă, un grup însemnat de intelectuali și oameni politici români au creat o mitologie românească dobrogeană, paralelă celei bulgărești. Desigur, erau invocate argumente și ipoteze la fel de neconvingătoare precum cele bulgărești, la o analiză rece, obiectivă a acestora. Burebista, Dobrotici, Mircea cel Bătrân și Mihai Viteazul, iată principalele nume ilustre invocate în susținerea pretensei românității a Dobrogei sudice. Greșeau cei ce susțineau această idee? Același răspuns este valabil atât în cazul propagandei bulgare, cât și în cazul celei românești. Din punct de vedere istoric, da, constituia o greșeală flagrantă, realizată cu bună știință; din perspectivă politică și etnică, un astfel de demers era absolut necesar, pentru că o comunitate nu se poate închea fără prezența unei mitologii fondatoare.

În capitolul al treilea am abordat problema delicată și nerezolvată a administrației românești în Cadrilater. Am beneficiat în acest sens de câteva cercetări solide, în marea lor majoritate fundamentate pe documente de arhivă, care au permis conturarea imaginii de ansamblu asupra problemei. Sistemul juridic și cel administrativ, învățământul, instituțiile sociale și religioase, toate au fost supuse schimbării și adaptării la realitatea românească. Nu totdeauna acest proces de adaptare a fost realizat ținând cont de specificul zonei, astfel că noua administrație s-a așezat în mod artificial, uneori chiar forțat, peste situația de fapt a zonei. Inconveniente legate de stabilirea cetățeniei și a proprietății, maniera de raportare a societății la puterea judecătorească și civilă, la autoritatea militară, toate acestea sunt rezultatele acestei plieri artificiale a sistemului administrativ românesc pe realitățile din Cadrilater. O soluție eficientă a fost aceea a implicării tuturor etniilor în procesul administrativ și, mai ales, în cel de învățământ, fiind momentul în care, și de această dată, rezistența bulgară să-și spună cuvântul. Înființarea de școli românești a fost un plus al noii administrații. La fel, prezența clericilor aparținând canonic mai întâi de Mitropolia Ungrovlahiei, apoi, din 1925, de Patriarhia Română. În ansamblu, situația dobrogeană a rămas la fel de incertă și prea puțin permeabilă la coeziune. Un caz aparte îl reprezintă Balicul, legat de numele și de persoana reginei Maria a României, un loc în care rivalitățile etnice au fost date

uitării, creându-se un veritabil paradis al culturii și artei. Din păcate, moartea reginei și cedarea Cadrilaterului au șters pentru multă vreme imaginea idilică a micului port de la malul Mării Negre. Pentru autoritățile bulgare, el a reprezentat un ultim punct românesc de rezistență, iar măsurile luate au fost tocmai acelea de a șterge orice astfel de urmă. Din fericire, nu au reușit, astăzi Balciul atrăgând valuri de vizitatori pentru pitorescul locurilor, dar mai ales pentru prezența încă simțită a reginei Maria. De departe, cel mai important proiect al administrației românești l-a reprezentat colonizarea fie cu locuitori aduși din Regat, fie cu aromâni, refugiați din Macedonia și, mai puțin din Albania. Veniți în mai multe valuri, în special în perioada interbelică, aceștia au reușit să se impună în mediul dobrogean prin hărnicia, dar și prin tenacitatea cu care și-au apărat drepturile. Nu întâmplător, conflictele dintre aceștia și comitagiile bulgari au creat un conflict extrem de tensionat în regiune, tot mai accentuat spre finalul perioadei românești. Rolul lor în dezvoltarea celor două județe a fost covârșitor, din rândurile acestora ridicându-se oameni politici și de cultură care au făcut cinste deopotrivă neamului lor, dar și țării de adopție. Din nefericire, soarta lor a stat permanent sub semnul exodului, în 1940 cei mai mulți dintre aceștia alegând să treacă Dunărea, pentru a se stabili definitiv în Regat.

Ultimul capitol a fost dedicat episodului dramatic al cedării Cadrilaterului, subsumând și evenimentele premergătoare acestuia: evoluția iredentismului bulgar, prezența României în Primul Război Mondial și eșecul de la Turtucaia, perioada 1916 – 1918, dominată de ocupația străină germano – bulgară în Dobrogea și revenirea administrației românești în Cadrilater, cu toate provocările sale. Într-adevăr, anii premergători Primului Război Mondial au demonstrat șubrezimea proiectului românesc nu doar în Dobrogea, ci în întreaga țară. Disputele politice, criza economică, presiunile Puterilor Centrale în dobândirea de influență, Revoluția bolșevică, toate acestea, cumulate, au dus la crearea unui climat de incertitudine în sânul societății românești. În momentul începerii conflictului mondial, România a ales calea neutralității, obligată pe de o parte de vechile alianțe cu Puterile Centrale, pe de altă parte de noile priorități care favorizau o alianță cu puterile Antantei. Neutralitatea ar fi trebuit să reprezinte un interval propice organizării militare, însă acest avantaj nu a fost fructificat decât într-o mică măsură. Schimbarea alianțelor ne-a pus într-o postură și mai nefavorabilă, iar intrarea în război a adus poate cea mai rușinoasă înfrângere din istoria militară a României, înfrângerea de la Turtucaia. Ea nu a fost determinată exclusiv de superioritatea forțelor germano-bulgare, cât de lipsa de coeziune și de experiență a armatei române care nu a putut să utilizeze pozițiile strategice favorabile. În numai câteva luni, nu doar Dobrogea,

ci și Muntenia au fost ocupate și puse sub administrație germană. Ceea ce nu se menționează prea des în studiile dedicate acestui subiect este lipsa aproape totală a oricărei rezistențe din partea populației Cadrilaterului. Acest fapt dovedește că măsurile administrației în vederea românizării au fost prea puține și ineficiente. Pierderea războiului și capitularea Bulgariei la Tesalonic nu au pus capăt conflictului. Iredentismul bulgar, inspirat de cel macedonean, a continuat să se dezvolte atât cu sprijinul guvernelor ce s-au succedat la Sofia, cât și cu cel al propagandiștilor sovietici. Asociațiile iredentiste au reușit, în ciuda neînțelegerilor interne, să creeze un climat de nesiguranță în Dobrogea și, în același timp, au întărit rezistența populației bulgare la influența românească. În momentul cedării Cadrilaterului, iredențiștii bulgari își realizaseră în mare măsură misiunea. Prin comparație, revenirea administrației românești, modificarea *Legii de organizare a Dobrogei*, promulgarea *Legii colonizării* nu au adus efectele dorite. În schimb, statul român a căpătat poziții de forță, reușind să controleze fondul funciar, adesea prin măsuri nu tocmai acceptabile, precum cele ale rechiziționărilor și preluării treimilor de teren, în schimbul împrumutării.

Partidele politice s-au adaptat perfect situației tensionate și au folosit adesea conflictele interetnice în atingerea intereselor proprii. Este de notorietate includerea unor etnici bulgari în listele electorale pentru Camera Deputaților și pentru Senat, cunoscuți pentru poziția lor iredentistă. Bucurându-se de votul populației bulgare și nu numai, aceștia au desfășurat o constantă propagandă de susținere a propriei cauze, reușind, nu de puține ori, să îngreuneze actul administrativ în Dobrogea. Desigur, s-au încercat unele reforme, însă acestea au rămas fără efecte, împovărând și mai mult situația populației românești și mai ales pe cea a coloniștilor aromâni. Nu întâmplător, mișcările de dreapta și, în special, Mișcarea Legionară au câștigat o anumită influență în Cadrilater, nu atât de însemnată pe cât și-ar fi dorit liderii acesteia. Interesele imediate, problemele funciare, lipsa unei conștiințe naționale bine clarificate au fost principalele motive pentru care Mișcarea Legionară nu a avut un succes mai mare.

Incertitudinea politică ce a culminat prin instaurarea dictaturii regale a dus România în pragul colapsului. Pe fondul începerii celui de-al Doilea Război Mondial, țara noastră s-a văzut pusă în imposibilitatea de a alege una dintre taberele implicate în conflict. Apropierea de Antanta nu ne-a oferit garanțiile dorite cu privire la menținerea integrității teritoriale și a suveranității. De cealaltă parte, Germania, cu resentimente față de noi pentru ruperea alianței în 1916, a determinat o apropiere a României de puterile Axei, însă în condițiile prevăzute de ea. Cu „sprijinul” german și sub presiunea pericolului sovietic, România a pierdut în 1939 – 1940 Basarabia, Bucovina de

Nord, ținutul Herței, o bună parte a Transilvaniei și Cadrilaterul. Actul final din 7 septembrie 1940, semnat la Craiova, pune definitiv capăt proiectului românesc în Dobrogea de Sud. În urmă, lăsam un teritoriu mult mai dezvoltat decât cel pe care îl găsisem în 1913, o infrastructură superioară, instituții și o industrie încheată, mai ales o agricultură bine dezvoltată, în special în zonele locuite de coloniști. Pentru toate acestea Bulgaria nu va arăta nici cel mai mic semn de recunoștință. Obiectivul lor patriotic – recuperarea Dobrogei – nu lăsa loc de asemenea sentimente.

Prezenta lucrare nu are pretenția unei abordări exhaustive, însă ea este necesară prin analiza atentă a documentelor epocii, în special ale celor cu conținut juridic, dar și a câtorva elemente de arhivă, necercetate încă. De asemenea, consider că acest studiu va oferi o privire de ansamblu asupra unei probleme delicate, extrem de actuală în contextul geopolitic al sud-estului Europei.

MINISTRY OF EDUCATION
„VALAHIA” UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
IOSUD - PHD SCHOOL OF ECONOMIC AND HUMANISTIC
SCIENCES
FUNDAMENTAL FIELD *HUMANISTIC SCIENCES*
DOMAIN *HISTORY*

THE QUADRILATERAL

(1913-1940)

- SUMMARY -

The subject of the Quadrilateral has raised many, often heated, discussions over time, which put into balance not only the geopolitical conditions that led to its acquisition following the Bucharest Peace, from July 28 (August 10) 1913, respectively to its surrender in 1940, but also the legitimacy of this act of exceptional strategic importance, which changed, even for a short period, the poles of influence in Southeast Europe. The apparent rapidity of the unfolding of events made many historians wonder if the decision to accept this territory by Romania, following the negotiations, was somehow not a poisoned apple, which led to the weakening of the alliance between the countries under the domination of the Ottoman power for a long time . The atypical ethnic realities, with a majority of Turkish ethnicity placed in the unpleasant situation of oscillating between the Romanian and Bulgarian authorities, the special geographical conditions, with obvious strategic importance for both countries in an artificial conflict, the complicated game of the Great Powers, concerned rather of the possibility of increasing Russia's influence in this part of Europe, not least economic interests, all of which led to the creation of a tense and not very useful climate for both sides, Romanian and Bulgarian, whose effects do not seem to have ended yet.

The arguments raised in the debates revealed a much more complex history, the objective understanding of which was able to shed some light on the situation, but they also generated a complex set of resentments that considerably cooled relations between the two countries, once allies, during the period of the dispute over the Turtucaia-Balkchi area. The major international conflicts of the first half of the 20th century also contributed to the escalation of the conflict, which was dominated on the one hand by the Romanian authorities' attempt to colonize and stabilize an artificially annexed territory, and on the other by the natural Bulgarian irredentism, which did its best to ensure that the new leadership's measures met with constant and very strong resistance.

The changes at the local level were major, and they were primarily determined by the colonization process, which was absolutely necessary, which led to the settlement of a large number of Romanian and Aromanian citizens in Quadrilateral, to counterbalance the Turkish majority, but also the larger number of ethnic Tatars and Bulgarians settled here. The descriptions of the conditions range from idyllic depictions of a wildly beautiful area with great agricultural potential, to more realistic descriptions of a land that was difficult to control, arid, unusable, not very usable and rather hostile to development.

At the time, many influential voices in the Romanian space were of the opinion that the acquisition of Quadrilateral was a great gain for the country, but there were also skeptical positions, which warned about the obvious administrative difficulties and, above all, considered that the cession of this territory was only a compromise solution of the Great Powers and, in particular, Bismarck's Germany, in an attempt to prevent a Russian expansion in the region. It was not by chance that Romania lost southern Bessarabia definitively and received Quadrilateral in compensation, and was faced with a delicate situation that was difficult to manage.

The objective of the thesis was to revisit a broader theme, that of the genesis of this territorial idea, starting from the time of the Balkan Wars and ending with the first phase of the Second World War.

The first chapter was dedicated to the complicated process of Dobrogea's transition from the rule and administration of the Ottoman Empire to Bulgaria, which became autonomous after the Russo-Romanian-Turkish war of 1877-1878. From the mouth of the Delta as far as Varna, the whole of this territory, under the Peace of San Stefano, was returned to the young Bulgarian state, together with extensive areas in Thrace, in Macedonia, with an outlet to the Aegean Sea, and in the north-west, towards the Serbian area. A small Ottoman pashalla was turning into a greater Bulgaria, which fueled the dreams and ideals of 19th century patriots. A whole history has been built on this dream, linking the ethnogeneity of the Bulgarian people to these places, to the hordes of Asparuh and to the power and courage of the Bulgarian Tsar. In the wake of this theory, too little backed up by conclusive evidence, a true "Turanian" mentality was created, dominated by realism and a warlike spirit, naturally superior to the Latins from the north, who were too dreamy and too little concerned with concrete things. All these ideas were to play a decisive role throughout the period from 1913 to 1940, fueling the Bulgarian irredentist ideology. Such a large Bulgaria could not please the Great Powers, so at the Berlin Conference in 1878, the territory was settled, with northern Dobrogea returned to Romania in compensation for southern Bessarabia annexed by Tsarist Russia. For the first time, our country was annexing a territory that had never been its own and to which it had an obligation not only to administer, but above all to strengthen the Romanian element within it. The New Dobrogea project was a turning point for Romanian politicians, and the genius of Kogălniceanu and Brătianu clearly left their mark on it. Faced with a Turkish-Tatar majority, but also with a significant Bulgarian ethnic element, the Romanian administration managed little by little to consolidate itself, through specific legislation, relatively

well adapted to the situation in the area, and above all through a process of colonization that would balance the scales in this ethnically diverse environment. In addition to the Turks and Bulgarians, the Lipovanian Russians had a sizeable community, especially in the Tulcea region and towards the Delta, while the Greeks and Armenians of Constanța were renowned for their business skills and for the refinement of a life that was both Eastern and Western. The Jews, fewer in number, were relatively tolerant, at any rate more so than in the Kingdom, and also contributed to the development of the local economy. In the face of this, the Romanian population grew little by little, becoming the majority and asserting itself in all spheres of activity. While our country could declare itself relatively satisfied with the cession of northern Dobrogea, the same could not be said of the Balkan peoples, still under Ottoman rule, who were forced to fight for their identity and independence. The war of 1877 - 1878 had clearly shown that the Ottoman army was not invincible, especially in the face of a well-established alliance, so all these countries decided to join forces to free themselves from Ottoman rule. The First Balkan War brought them this satisfaction, but at a cost of many sacrifices. The new geopolitical situation, however, completely overwhelmed their diplomatic negotiating capacity, both within the alliance and with the major powers. England, Germany, Russia, Austro-Hungary and even Italy had serious interests in controlling this vast territory, which offered access to the Black Sea, the Aegean and the Adriatic, with extremely rich resources and a population that was easily controllable, given the long Turkish domination under which it had lived for centuries. The clash of these interests, disagreements over the division of territories, especially Macedonia, differing political conceptions and divergent alliance systems led to the outbreak of a new war, this time internecine, between the former allies of the First Balkan War. Romania remained neutral for a while, but in 1913, in order to put an end to the Bulgarian offensive in both Macedonia and Thrace, with the support and backing of Germany and Russia, it entered Bulgaria, which it occupied peacefully, bringing the war to an end. The Peace of Bucharest in 1913 put us in the position of arbiters in the Balkans, a position we will never have again in history and which allowed us to negotiate from a different position, particularly with the Central Powers and especially with Austria-Hungary. The goal pursued by both the king and the political class, led by Ion I. C. Brătianu, was the acquisition of Transylvania, which was predominantly Romanian and to which we were bound by a partly common history, but above all by elements of language, culture and faith. As such a negotiation was not possible, the attention of Romania's representatives turned to the south of Dobrogea, a strategic area, whose usefulness had

been clearly demonstrated during the War of Independence, but also a region with serious resources and development prospects. As a result of the Bucharest Peace, Quadrilateral was annexed by Romania in compensation for the intervention of Bulgaria. Isolated and weakened after the two Balkan wars, the neighboring country was forced to accept this decision, but beyond the formality of the deeds, the Bulgarians were never reconciled to giving up this part of the country, and they made every effort to regain it.

The second chapter deals with Quadrilateral, the dispute over whether Quadrilateral was Romanian or not. Analyzing the data of the time, the answer would be rather negative. This was also Nicolae Iorga's opinion, both in 1913, when he was one of the few who opposed the annexation of this territory, and at the end, in the last crown councils of the unfortunate year 1940, when he reiterated the idea of 1913: Quadrilateral was not and is not Romanian? Was the Romanian historian wrong? And if "yes", then all the efforts of those who were actively involved in the administration and development of this new province were in vain. After all, we have been chasing after hymns, believing that we will succeed in repeating the experience of Old Dobrogea. In ethnic terms, Quadrilateral was not Romanian, nor Bulgarian, but rather Turkish. Bulgarian settlers occupied the region after 1878 and continued to arrive from Thrace and Macedonia until 1913. As for the Romanians, their presence was sporadic, especially in the Danube towns of Silistra and Turtucaia, but also in the center, especially in the large pasture areas where shepherds from the Kingdom came to graze, sometimes settling here permanently. The censuses carried out from the beginning of the annexation until 1930 gave the same situation of the Romanian minority population in Quadrilateral. On the other hand, the Bulgarians gradually became the majority, especially after the migration of the Turkish population to Anatolia. It was an impossible process to impose new laws and customs on a majority unwilling to change, a majority with which we had no common language, culture or mentality. There will be those who will speak of a common faith, but, as happened throughout the 20th century, the faith, including the Christian Orthodox faith, was subsumed to the nationalist element, so that instead of unity or diversity in unity, we had to deal with a split, often radical, on ethnic grounds, which led to abuses on both sides. A partially successful project was the establishment of a common legislation, adapted to the area, such as the Law for the organization of the new Dobrogea, a document contested at the time, but with a fundamental role in establishing a minimum legislative and administrative cohesion. A similar role was played by the law on the ownership of property, which adapted the situation of Quadrilateral,

influenced by Bulgarian and, indirectly, Ottoman law, to the requirements of a Romanian legal system modeled on the Western one. These changes, especially in the resolution of disputes over ownership, settlement and acquisition of property, produced many waves of revolt, but the data obtained from the analysis of archival documents prove that, to a large extent, the Romanian legislation brought a certain stability to the land tenure system of Southern Dobrogea. The rejection of the new rules, especially among the Bulgarian population, should not be linked exclusively to the weaknesses of Romanian law, but to the general attitude of revolt and rejection of it, to the unwillingness to accept that there may be other systems of organization and functioning than those proposed by the governments in Sofia. Beyond the administrative disagreements, the real conflict in Quadrilateral was one of mentalities. On the other hand, a large group of Romanian intellectuals and politicians created a Romanian mythology of Dobrogea parallel to the Bulgarian one. Of course, arguments and hypotheses were invoked, but they were as unconvincing as the Bulgarian ones, when analyzed coldly and objectively. Burebista, Dobrotici, Mircea the Elder and Michael the Brave: these are the main illustrious names invoked in support of the claim that southern Dobrogea was Romanian. Were the proponents wrong? The same answer applies to both Bulgarian and Romanian propaganda: historically, yes, it was a blatant mistake, but it was a deliberate one; politically and ethnically, it was absolutely necessary, because a community cannot be built without the presence of a founding mythology.

In the third chapter we addressed the delicate and still unresolved issue of the Romanian administration in Quadrilateral. We have benefited from some solid research, mostly based on archival documents, which allowed us to get an overview of the problem. The legal and administrative systems, education, social and religious institutions were all subject to change and adaptation to Romanian reality. However, this process of adaptation was not always carried out taking into account the specifics of the area, so that the new administration was artificially, sometimes even forcibly, placed on top of the actual situation of the area. Inconveniences related to the establishment of citizenship and property, the way in which society related to the judiciary, the civil authorities and the military authority are all the results of this artificial folding of the Romanian administrative system into the realities of Quadrilateral. An effective solution was to involve all ethnicities in the administrative and especially in the educational process, but Bulgarian resistance was once again the order of the day. The establishment of Romanian schools was a plus for the new administration. So was the presence of clerics canonically belonging first to the Ungro-

Vlahia Metropolitanate and then, from 1925, to the Romanian Patriarchate. On the whole, the situation in Dobrogea remained as uncertain and not very permeable to cohesion. A special case is Balçic, linked to the name and person of Queen Maria of Romania, a place where ethnic rivalries have been forgotten, creating a veritable paradise of culture and art. Unfortunately, the queen's death and the cession of Quadrilateral erased the idyllic image of the small Black Sea port for a long time. For the Bulgarian authorities, it represented a last Romanian point of resistance, and the measures taken were precisely to erase any such traces. Fortunately, they failed, and today Balçic attracts waves of visitors for the picturesque places, but especially for the still felt presence of Queen Maria. By far, however, the most important project of the Romanian administration was the colonization with inhabitants brought from the Kingdom, or with Aromanians, refugees from Macedonia and, less from Albania. They came in several waves, especially in the inter-war period, and managed to establish themselves in the Dobrogean environment through their hard work and the tenacity with which they defended their rights. It is not by chance that the conflicts between them and the Bulgarian comitagii created an extremely tense conflict in the region, which became more and more marked towards the end of the Romanian period. Their role in the development of the two counties was overwhelming, from their ranks rose politicians and cultural figures who honored both their nation and their adopted country. Unfortunately, their fate was permanently marked by exodus, and in 1940 most of them chose to cross the Danube to settle permanently in the Kingdom.

The last chapter was dedicated to the dramatic episode of the cession of Quadrilateral, subsuming also the events leading up to it: the evolution of Bulgarian irredentism, Romania's presence in World War I and the failure of Turtucaia, the period 1916 - 1918, dominated by the German-Bulgarian foreign occupation in Dobrogea and the return of the Romanian administration in Quadrilateral, with all its challenges. Indeed, the years leading up to the First World War demonstrated the fragility of the Romanian project, not only in Dobrogea, but throughout the country. The political disputes, the economic crisis, the pressure from the Central Powers to gain influence, the Bolshevik Revolution, all these factors combined to create a climate of uncertainty in Romanian society. At the beginning of the world conflict, Romania chose the path of neutrality, forced on the one hand by its old alliances with the Central Powers, and on the other hand by new priorities that favored an alliance with the Entente powers. Neutrality should have represented a favorable interval for military organization, but this advantage was exploited only to a small extent.

The change of alliances put us in an even more unfavorable position, and the entry into the war brought perhaps the most shameful defeat in Romania's military history: the defeat at Turtucaia. It was determined not only by the superiority of the German-Bulgarian forces, but by the lack of cohesion and experience of the Romanian army, which was unable to use favorable strategic positions. In only a few months, not only Dobrogea, but also Muntenia were occupied and placed under German administration. What is not often mentioned in studies on the subject is the almost total lack of any resistance from the population of Quadrilateral. This proves that the measures taken by the administration to Romanianize were too few and ineffective. The loss of the war and Bulgaria's capitulation at Thessaloniki did not put an end to the conflict. Bulgarian Yredentism, inspired by Macedonian Yredentism, continued to develop with the support of successive governments in Sofia and Soviet propagandists. Despite internal misunderstandings, the irredentist associations succeeded in creating a climate of insecurity in Dobrogea and at the same time strengthened the resistance of the Bulgarian population to Romanian influence. By the time of the cession of Quadrilateral, the Bulgarian irredentists had largely accomplished their mission. In comparison, the return of the Romanian administration, the amendment of the Law on the Organization of Dobrogea, the promulgation of the Law on colonization did not have the desired effects. Instead, the Romanian state gained positions of strength and succeeded in controlling the land, often through measures that were not exactly acceptable, such as requisitions and the taking over of thirds of the land in exchange for the ownership of the property. Political parties perfectly adapted to the tense situation and often used inter-ethnic conflicts to achieve their own interests. It is notorious for the inclusion of ethnic Bulgarians in the electoral lists for the Chamber of Deputies and the Senate, known for their irredentist position. Enjoying the vote of the Bulgarian population and not only, they carried out constant propaganda in support of their own cause, succeeding not infrequently to complicate the administrative act in Dobrogea. Of course, some reforms were tried, they remained without effect, making the situation even more difficult for the Romanian population and especially for the Aromanian settlers. Not by chance, the right-wing movements and especially the Legionary Movement gained some ground in the Quadrilateral, unfortunately not as much as their leaders would have liked. Immediate interests, land problems, the lack of a well-defined national consciousness were the main reasons why the Legionary Movement did not enjoy greater success.

The political uncertainty that culminated in the establishment of the royal dictatorship brought Romania to the brink of collapse. Against the background of the beginning of the Second World War, our country was unable to choose one of the camps involved in the conflict. Approaching the Entente did not give us the desired guarantees regarding the maintenance of territorial integrity and sovereignty. On the other hand, Germany, still resentful towards us for breaking the alliance in 1916, brought Romania closer to the Axis powers, but under the conditions stipulated by it. With the German "support" and under the pressure of the Soviet danger, Romania lost in 1939-1940 Bessarabia, Northern Bucovina, the land of Hercea, a good part of Transylvania and the Quadrilateral. The final act of September 7, 1940, signed in Craiova definitively put an end to the Romanian project in South Dobrogea. But we left behind a much more developed territory than the one we had found in 1913, a superior infrastructure, institutions and a solid industry, especially a well-developed agriculture especially in the areas inhabited by settlers. For all this, Bulgaria will not show the slightest sign of gratitude. Their patriotic objective - the recovery of Dobrogea - left no room for such feelings.

This paper does not pretend to be an exhaustive approach, but it is necessary through the careful analysis of the documents of the era, especially those with legal content, but also of some archival elements, not yet researched. We also believe that this study will provide an overview of a delicate, extremely current issue in the geopolitical context of South-East Europe.